

**Το παλιό γκρεμίζεται, ο καιρός αλλάζει
και νέα ζωή φυτρώνει από τα ερείπια...**

Σίλλερ

Η κοινωνική επανάσταση στην Ισπανία στα 1936, αποτέλεσε, αναμφίβολα, ένα από τα πιο σημαντικά γεγονότα του αιώνα που διανύουμε όσο και γενικότερα της ιστορίας των αγώνων των ανθρώπων ενάντια στα κρατικά δεσμά. Μια επανάσταση πλημμυρισμένη από θετικά στοιχεία-λειτουργικά για τον κοινωνικό πόλεμο, αλλά παράλληλα γεμάτη ερωτηματικά και απορίες για τα γεγονότα, τις συνθήκες και τις καταστάσεις που δημιουργήθηκαν και χάραξαν την συγκεκριμένη πορεία που διένυσε.

Είναι γεγονός ότι οι αναρχικές απόψεις και αντιλήψεις δεν παραμένουν αμετάβλητες και παγιωμένες— γιατί τότε θα κατέληγαν μοιραία σε ιδεολογία— αλλά εξελίσσονται αποκτώντας εμπειρίες μέσα από τα λάθη και τα βιώματα του παρελθόντος, εκτιμώντας την πραγματικότητα της κάθε εποχής, χωρίς να θέτουν νόρμες δράσης και πρότυπα εξεγέρσεων ή επαναστάσεων που θα πρέπει, βάση κάποιας νομοτελειακής αρχής να επαναληφθούν. Ποτέ οι αναρχικοί δεν θεωρούν ότι έχουν πετύχει το «τέλειο», λόγω ακριβώς της πιο πάνω διαπίστωσης, ότι οι αναρχικές απόψεις και αντιλήψεις εξελίσσονται και συμπληρώνονται. Απ' αυτή την άποψη ούτε και αυτή ακόμα η κοινωνική επανάσταση στην Ισπανία θα μπορούσε να αποτελέσει ένα πρότυπο στη βάση του οποίου οι αναρχικοί και γενικότερα οι αγωνιζόμενοι μάχονται ή θα μάχονται ενάντια στις κρατικές δομές.

Επαναστατικό πρότυπο... λαθών;

Δεν ήταν μόνο η συμμετοχή των αναρχικών στην κυβέρνηση, αλλά ένα σύνολο αντιλήψεων και λάθος επιλογών που μοιραία οδήγησε σ' αυτό. Οι αναρχικοί, έχοντας βιώσει μια εξουσιαζόμενη κοινωνία δεν μπόρεσαν να αποβάλουν κάποια χαρακτηριστικά της με αποτέλεσμα την ύπαρξη ιεραρχίας (σαφώς διαφορετικής από ό,τι στις κρατικές δομές αλλά πάντα ιεραρχίας) ανάμεσα στους επαναστατημένους, που σε καίριες για την επανάσταση, χρονικά, στιγμές ακολούθησαν την άποψή της. Εμφανίστηκαν έντονα τα στοιχεία της εξουσιοδότησης και της άμεσης δημοκρατίας σαν μορφές σχέσης ανάμεσα στους αγωνιζόμενους, στοιχεία που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τον αναρχοσυνδικαλισμό, ο οποίος, σαν άποψη, ήταν ιδιαίτερα εξαπλωμένος και που τελικά οδήγησαν στην συμπίεση με τους κομμουνιστές για την προστασία της απειλούμενης, από τον φασισμό, δημοκρατίας, εγκλωβιζόμενοι σ' έναν πόλεμο με δεδομένα που τα καθόριζαν άλλοι και όχι οι επαναστατημένοι.

Οι κομμουνιστές, από την άλλη, κάνοντας την δουλειά τους, όπως πάντα, πίσω και πάνω στις πλάτες των αναρχικών, αλλά και του συνόλου των εξεγερμένων, έστησαν το κόμμα τους και το μηχανισμό τους με μοναδικό ουσιαστικά στόχο την συντριβή της κοινωνικής επανάστασης **ενεργώντας στην κατεύθυνση της διατήρησης του κρατισμού**. Όσο και αν βοήθησαν οι «διεθνείς ταξιαρχίες», που έτρεξαν σε βοήθεια των ισπανών κομμουνιστών και στήθηκε τακτικός στρατός, εκείνο που **ουσιαστικά βοήθησε** το κομμουνιστικό κόμμα να αναρριχηθεί ήταν η μη καθαρή σκέψη των αναρχικών για το «μέχρι που φτάνουμε με τους κομμουνιστές», στη συγκεκριμένη περίπτωση, τα «λάθη» που πήγαζαν απ' αυτή τη θολότητα σκέψης και που διαδέχονταν το ένα το άλλο, ο εγκλωβισμός τους σε έναν τακτικό πόλεμο καθαρά αντιφασιστικού περιεχομένου για την προάσπιση της δημοκρατίας χωρίς απελευθερωτικές προοπτικές, η εμπιστοσύνη και η ελαστικότητα που έδειξαν οι αναρχικοί σε κομμουνιστές και άλλους δημοκράτες και τελικά η ίδια η φύση της οργάνωσης των ομοσπονδιών και των συνδικάτων μέσα στη λογική του κινήματος και της πρωτοπορίας.

Από την άλλη, δεν μπορεί να παραβλεφθεί η έντονη ανάδειξη στοιχείων όπως, **η αυτοοργάνωση, η αλληλεγγύη, η συνεργασία** κ.α. στοιχεία που χαρακτηρίζουν πάντοτε μια κοινωνική επανάσταση και την διαφοροποιούν απ' οποιαδήποτε πολιτική, πολιτιστική, χειραγωγούμενη «επανάσταση».

Σίγουρα δεν μπορούν οι λεπτομέρειες τα πως και τα γιατί της κοινωνικής επανάστασης στην Ισπανία ν' αναλυθούν τόσο σύντομα. Άλλωστε το ένα ζήτημα είναι αλληλένδετο με το άλλο και μπορεί κανείς να εμβαθύνει συνεχώς. Το σίγουρο, όμως, είναι ότι στην εκκίνησή της τουλάχιστον, η κοινωνική επανάσταση στην Ισπανία δεν επιζητούσε «καλύτερο κράτος», ούτε ανέβλυζαν στοιχεία εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Ήταν μια κοινωνική επανάσταση, που ξέχωρα από προσωπικότητες και επαναστάτες ηγέτες ο κόσμος μάχεται ενάντια στο κράτος για την καταστροφή του. Αυτό τουλάχιστον δεν μπορεί να το αμφισβητήσει κανείς και έτσι θα πρέπει να θεωρείται λάθος η όποια σύνδεση κοινωνικής επανάστασης με εθνικοαπελευθερωτικούς αγώνες καθοδηγούμενους από διάφορους commandante ή «επαναστατικά» κόμματα που έχουν επιβληθεί πάνω στους αγωνιζόμενους ανθρώπους.

**ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΤΕΣ ΔΙΝΟΥΝ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΙΝΗ
ΣΤΙΣ ΕΞΕΓΕΡΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ...ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ...**

21 Ιούνη 1996

**Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων
για την Κοινωνική Αλληλεγγύη
και την Πολύμορφη Δράση**